

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. C.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. P. A., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **A. – S. P., a.s.**, so sídlom v B., o zaplatenie **1 686,55 EUR (50 809,-- Sk)** s prísl., vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 9 C 60/94, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2009 sp.zn. 3 Co 297/08 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2009 sp.zn. 3 Co 297/08 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave označeným uznesením odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo 17. septembra 2001 č.k. 9 C 60/94-162, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na zaplatenie žalovanej sumy, predstavujúcej poistné plnenie za odcudzené motorové vozidlo. Odmietnutie odvolania odôvodnil jeho oneskoreným podaním. Uviedol, že zásielka s napadnutým rozsudkom bola zástupcovi žalobcu riadne doručovaná dňa 13.12.2001 a opakovane 14.12.2001 a keďže ani tento pokus o doručenie nebol úspešný, bola v tento deň (14.12.2001) uložená na pošte. Pretože zástupca žalobcu si zásielku v lehote troch dní od jej uloženia nevyzdvihol, nastali u neho v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. účinky doručenia dňa 17.12.2001. Lehota na podanie odvolania tak začala žalobcovi plynúť odo dňa nasledujúceho po tomto dni, t.j. od 18.12.2001 a uplynula dňom 1.1.2002, resp. najbližším pracovným dňom, t.j. 2.1.2002, preto odvolanie podané osobne na súde prvého stupňa 7.1.2002 bolo podané oneskorene.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Namietal, že odmietnutím odvolania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukazoval na to, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia rozsudku, pretože jeho splnomocnený zástupca sa v čase bezvýsledného doručovania v mieste doručenia nezdržoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľ tvrdil, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm.f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti, ak záver súdu o otázke včasnosti podaného odvolania je nesprávny.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 14.10.2008 ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Citované ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. upravuje tzv. fikciu náhradného doručenia, t.j., že účinky doručenia písomnosti nastanú po uplynutí stanovenej doby ex lege aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným. Aby mohla splniť svoj účel (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky náležitosti splnené, nie je súd oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného ustanovenia vyžaduje, okrem iného, aj splnenie podmienky, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia. Aj keď tento pojem nie je výslovne definovaný, zjavne sa jedná o miesto, kde by adresát mohol byť v rozhodnej dobe doručovateľom zastihnutý, a to buď priamo, alebo aspoň prostredníctvom upovedomenia o uložení zásielky, ak bolo urobené vhodným spôsobom.

Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi (odosielajúcemu súdu). Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., potvrdzuje to, čo je v nej uvedené. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke skutočne uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval (účastník nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je potvrdené). Záver súdu o účinnom náhradnom doručení je teda možný, len ak je zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky založenej v spise na č.l. 169 zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 13.12.2001, opakované doručenie bolo vykonané 14.12.2001 a zásielka bola uložená na pošte 14.12.2001. Okolnosť, že sa zástupca žalobcu v mieste doručenia dňa 13.12.2001 zdržoval, doručka nepotvrďuje, pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“). I keď na pokyn odvolacieho súdu, po zrušení jeho skoršieho uznesenia o odmietnutí odvolania, bolo vykonané šetrenie na okolnosť, či sa zástupca žalobcu v čase doručovania dňa 13.12.2001 v mieste doručenia zdržoval, odvolací súd výsledky tohto šetrenia v dôvodoch svojho rozhodnutia nevyhodnotil. Z toho, že doručovanie zástupcovi žalobcu dňa 13.12.2001 označil za riadne však možno usudzovať, že základnú podmienku pre uplatnenie fikcie doručenia, t.j. zdržovanie sa zástupcu žalobcu v mieste doručenia v tento deň, považoval za splnenú. Podľa názoru dovolacieho súdu z výsledkov vykonaného šetrenia (písomnosťami predloženými žalobcom na preukázanie svojho tvrdenia, že sa jeho zástupca v mieste doručovania nezdržoval) takýto záver v žiadnych súvislostiach nevyplýva a pokiaľ v súčasnej dobe už uvedenú okolnosť nemožno zistiť, neprichádza uplatnenie fikcie doručenia do úvahy. Za deň doručenia rozsudku súdu prvého stupňa preto treba považovať deň jeho skutočného prevzatia pôvodným zástupcom žalobcu.

Ak teda odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu ako oneskorene podané bez toho, aby boli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie, odňal mu týmto rozhodnutím možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm.f/ O.s.p. v spojení s § 10 ods. 1, § 201 a § 212 a nasl. O.s.p.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová